

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וילך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יט

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה

מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

שנת הקהל

לזכרון

הצדקנית הרבנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן

בת הצדקנית הרבנית מרת רחל ע"ה

ובת הרה"ג הרה"ח ר' מאיר שלמה ע"ה

נפטרה ביום השבת קודש, ו' דעשי"ת, בעלות המנחה

שנת ה'תשכ"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

אמו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. נצבים וילך – פרשה אחת

על הפרשות נצבים וילך אומר הרס"ג: "ומהן (מבין נ"ג פרשות התורה) פרשה המתחלקת לשתיים ונקראת בשתי שבתות אם יש צורך בכך, והיא אתם נצבים הנחלקת בוילך משה".

מן הדיוק בלשון "פרשה המתחלקת לשתיים"², ולא כפרשות מחוברות אחרות, שעליהן הוא אומר "שמונה מהן מצטרפות לפעמים שתיים שתיים ביחד ונקראות בארבע שבתות", מובן, שנצבים וילך הן בעצם פרשה אחת³, אשר לפעמים מחלקים אותה לשתיים, שלא כ"שמונה" הפרשות האחרות המתחברות, שהן בעצם שתי פרשות נפרדות, אשר לפעמים קוראים אותן באותה שבת.

[כך מובן גם מהסימן המובא בטור ובשו"ע⁴ – "פתבג המלך"⁵ – "ב"ג המלך פת וילך" (שכאשר חל ראש השנה (ה"מלך"⁶) ביום שני או שלישי בשבוע ("ב"ג") קוראים את פרשת וילך בנפרד), כפי שמסביר זאת מגן אברהם⁷ "פת וילך, פירוש מלשון⁸ פתות אותה פתים שמחלקים נצבים וילך לשתיים". כלומר, "פת"

(1) בסדרו "קריאת התורה".

(2) וכמפורש שם אח"כ: שפרשת אתם נצבים אינה מחולקת כול מחלקים את הפרשה הזאת וקוראים חצי' כו'. וכן מוכח בספר האורה (לרש"י הל' ספר תורה, עיי"ש. וכן משמע מלשון האבודרהם (סדר הפרשיות וההפטרות), ופרשה זו אחרונה .. מתחברת בו ומתפרדת". ולהעיר ג"כ שברמב"ם סדר תפלות לא נזכרה פ' וילך (והפטורה שלה). ואכ"מ.

(3) שווה אחד מהתיאורים למה מונים ג'ן סדרים דאורייתא – אף שלכאורה מספרם נד – כי נצבים וילך הם פרשה אחת (חיד"א – נציר"א לז"ב רז, ב. שם הגדולים מע' ספרים אגת ב.סופו. דבש לפי מע' פ אות ג. וראה בהמצויין בניצוצי זהר לזח"א קד, ב).

ולהעיר ג"כ, שבחומשים שלנו, הסימן בסוף פרשתנו למספר הפסוקים הוא – "אדני" (ע' פסוקים – המספר של נצבים וילך יחד).

(4) או"ח סתכ"ח סי"ד. מחזור ויטרי סי' זג. אבודרהם שם. בעה"ט ריש פרשתנו. וראה ספר האורה שם.

(5) לשון הכתוב – דניאל א, יג. שם, טו.

(6) ראה מחזור ויטרי שם. אבודרהם שם. מג"א שם סק"ה. פר"ח שם.

(7) שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם, (פת וחילק פרשת וילך. מלשון פתות אותה פתים). אבודרהם שם.

(8) ויקרא ב, ו.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילמה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

היא מלשון "פתות אותה פתים" – כשם שמחלקים חלה אחת או ריקק אחד לחלקים, כך "פת וילך" – מחלקים ומפרידים בין וילך לבין נצבים⁹.

כיון שלכל פרשה יש תוכן כללי, אשר בזה היא שונה מן הפרשות האחרות, מובן, שלנצבים וילך יש תוכן כללי משותף. כלומר, לא די שיש לשתייה נקודה מסוימת המשותפת ביניהן ואשר על-כן אפשר לחברן (כפי שהדבר לגבי הפרשות המתחברות האחרות¹⁰), אלא התוכן העיקרי של שתייה הוא משותף וזהה.

למרות זאת, מן העובדה שלפעמים קוראים את פרשת וילך בפני-עצמה, מובן, שבנוסף לתוכן המשותף שביניהן, יש הבדל בדרך הביטוי של ענין זה בכל אחת משתי הפרשות, יתר-על-כן: כיון שפרשת וילך היא לאחר פרשת נצבים, יש לומר, שבפרשת וילך יש יתרון בענין המשותף על פני פרשת נצבים, יתרון באי-ערוך, אשר בגללו היא נקראת, לפעמים, בשבת נפרדת¹¹.

ב. היחס שבין נצבים לוילך

דומה ליחס שבין ר"ה ליוה"כ

פרשת נצבים נקראת תמיד בשבת שלפני ראש-השנה¹², ואדמו"ר הזקן¹³ אף מסביר את הקשר שבין "אתם נצבים היום כולכם..." לבין ראש-השנה¹⁴ (כדלהלן בסעיף ג'), ואילו פרשת וילך נקראת בשבת שלאחר ראש-השנה ולפני יום-כיפור, כאשר היא נפרדת מנצבים,

(9) ראה גם בהמצויין בניצוצי זהר שם.

(10) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 411-410 ובהערות שם.

(11) גם שכקוראין אותן בשבת א' מובן שיש עילוי בפ' וילך על פ' נצבים – כי מעלין בקודש. אבל מזה שנק' (לפעמים) בשבת אחרת מוכח שיש בה גם עילוי שלא בערך. ובפרט שנקראת לאחר ר"ה של שנה חדשה, "שיורד (ואז) אור חדש עליון יותר שלא ה' מאיר עדיין מימי עולם כו" (אגה"ק סי"ד).

(12) תורה ראש ור"ה קללות מנגילה לא, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. טישו"ע שם. לקו"ת ר"פ נצבים.

(13) לקו"ת שם. וראה לבוש או"ח שם: ואתם נצבים לעולם קורין קודם ר"ה מפני שיש בה עניני תשובה.

(14) ד, היום דא ר"ה" (זח"ב לב, ב) (ועוד) וברמ"ז שם.

ראש השנה הוא הזמן של „תמליכוני עליכם”²⁴. ו„ויהי בישורון מלך” (תמליכוני עליכם) יכול להתקיים רק „בהתאסף ראשי עם”²⁵, כאשר „כולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד”^{25*}. וזהו ענין אחדות ישראל, שהוא התוכן הכללי של „אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם... שואב מימך” – ללא התחשבות בהבדלי הדרגות שבין ישראל, „כולכם” נצבים כאחד „לפני ה' אלקיכם”.

ענין זה – אחדות ישראל – הוא הנקודה הכללית של פרשת וילך גם כן: הפרשה פותחת ב„וילך משה... אל כולל ישראל”, ביטוי הבא להדגיש שווה הליכה אחת ודיבור אחד לכל ישראל באופן שווה, ואף בסוף הפרשה נאמר „וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה...” – לכל קהל ישראל כאחד.

ד. אף המצוות בפרשה מבטאות אחדות ישראל

יתר-על-כן: גם המצוות המופיעות בפרשה – הקהל וכתובת ספר תורה – הן מצוות שכוללת בהן אחדות ישראל: מצות „הקהל את העם”²⁷ מקיפה את כל ישראל בשווה, ללא הבדל בין „האנשים והנשים והטף”²⁸ וגר...²⁷ – אחדות, שאיננה נמצאת בשום מצוה אחרת, ולכן היא נקראת „הקהל”, כאשר משמעות המושג „קהל” היא שהמתאספים אינם סתם אוסף של פרטים רבים,

(24) ר"ה טו, סע"א. שם לד, ב.

(25) לשון הכתוב ברכה לג, ה. וברש"י: בהתאסף יחד באגודה אחת .. הוא מלכ כו'.

(25*) לקר"נ נצבים שם פ"א. וראה המשך ר"ה תש"ג פ"ב. (26) אף שאינו בשווה ממש ל„כולכם” דפ' נצבים (שכולל גם טף) וכן לכל בני המחוייבים במצות הקהל או במצות כתיבת ס"ת (ראה לקמן בפנים), אבל בכולם הדגשת הכלל (והאחדות).

(27) פרשתנו לא, יב.

(28) ובפרט לפמ"ש במנ"ח (מצוה תריב) ד, טף" היינו משנוולד (וראה רמב"ן ואוה"ח פרשתנו שם, יג. כלי יקר שם, יב. חדא"ג מהרש"א חגיגה ג, א*). ושם, דגם טף שאינו שייך לשום מצוה כשיגדל שייך להקהל. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 391 ואילך.

(* ומיידו"ש ריש חגיגה אין קטן גדול משף (בתמי") – משמע. שעכ"פ בלא היגיונו לחינוך קאי.

דבר המוכיח שתוכנה קשור ליום כיפור¹⁵. לפיכך יובן ההסבר לשתי הנקודות המוזכרות לעיל לגבי נצבים-וילך [א] שיש להן תוכן זהה (ב) יחד עם זאת יש לפרשת וילך יתרון על פני פרשת נצבים] לפי ההסבר, שגם בענין ראש השנה ויום-כיפור, קיימות שתי הנקודות הללו, כדלהלן:

ראש השנה ויום כיפור הם ענין אחד והמשך¹⁶, ויום כיפור אף נקרא ראש השנה¹⁷, אך מצד שני יש ליום כיפור יתרון על פני ראש השנה¹⁸ – „בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמו”¹⁹, יום כיפור הוא החותם של ראש השנה²⁰.

(עובדה זאת משתקפת גם בהלכה: יום כיפור נקרא ראש השנה גם מפני שהוא ראש השנה ליובלות²¹, וההלכה היא²², שיציאת העבדים לחרות ביובל היא באופן ש, מראש השנה עד יום-הכיפורים לא היו עבדין נפטרין לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם .. כיון שהגיע יוה"כ .. נפטרין עבדין לבתיהן”, בכך רואים שתי נקודות: היציאה לחירות היא נקודה זהה, אך עם זאת היא מחולקת לשני זמנים – התחלת היציאה (לא משתעבדין) היא בראש השנה, והשלמתה (נפטרין לבתיהן), שהיא העיקר, היא ביום הכיפורים).

ג. הקשר שבין ר"ה לנצבים ובין נצבים לוילך – אחדות ישראל

אדמו"ר הוקן מסביר¹³ את הקשר שבין „אתם נצבים היום...” לבין ראש השנה²³ כך:

(15) ע"פ המבואר בפנים מתורץ בפנימיות הענינים זה שחילקו נצבים וילך ולא מטו"מ אף שהן ארוכות יותר (ראה תוד"ה קללות הנ"ל. ספר האורה שם. ועוד).

(16) ראה זח"ג ק, ב.

(17) יחזקאל מ, א. תוד"ה ואת נדרים כג, ב. רא"ש סוף יומא. ועיין לקו"ת ר"ה נח, א. סד, א.

(18) ראה לקו"ת ר"ה סד, א (בפ"י „ביום השלישי יקימנו גו). המשך תרס"ו ע' תקמב"ג. וראה עשרת ראש שער יוה"כ פ"א. ובכ"מ.

(19) פיוט ונתנה תוקף. וראה ר"ה טו, א"ב.

(20) ראה המשך תרס"ו ס"ע תקמא ואילך.

(21) ערכין יב, א. ר"ה ת, ב. מפרשים ליחזקאל שם.

(22) ר"ה שם. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י הי"ד.

(23) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 302 – השייכות בין ר"ה ליום פ' נצבים.

לעילוי נשמת

אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ

איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים
הרה"ח הרה"ת ר' מנחם אהרן
ב"ר יוסף הכהן ע"ה

ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם
קיבל את כולם בסבר פנים יפות
אוהב שלום ורודף שלום
זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ
מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק
קירב משפחות רבות לתורה ומצוות
נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא
לתלמידים הרבה באהבה
זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים
דור ישרים יבורך
עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות
ומהם שלוחי המלך
נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן
כ"ח ניסן ה'תשע"ז
ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

אלא הם מאוחדים במציאות אחת – „קהל”²⁹.
 בכך מתורץ קושי על ה„קהל”, על כך
 שהקריאה בתורה במעמד זה נעשית על-ידי
 המלך³⁰, והרי לכאורה הוראת התורה לכל
 ישראל שייכת לסנהדרין³¹, והקריאה בתורה
 במעמד הקהל היתה צריכה להיעשות על-ידי
 ראש הסנהדרין או על-ידי אב בית-דין?
 ההסבר לכך הוא³², שבתורה יש שני
 ענינים:

(א) לימוד התורה, הכרוך בהבנה והשגה.
 בענין זה יש הבדלים בין „ראשיכם
 שבטיכם...” ובין סוגים אחרים עד ל„שואב
 מימך”,
 (ב) קריאה³³ בתורה (שבכתב), שאיננה
 כרוכה בהבנה והשגה³⁴, אלא שייכת לכל
 ישראל ללא שום הבדל.

כיון שבמעמד הקהל מתאחדים כל ישראל
 למציאות אחת, מובן, שאז מתקיים הענין
 בתורה, שבו שווים כל ישראל³⁵ – והוא
 הקריאה³⁶ בתורה שבכתב ואף יותר מכך,
 כלשון הרמב”ם³⁷, זהו „כיום שניתנה בו
 בסיני” (ומעמד הר סיני הקיף את כל ישראל

29 ראה ויקרא ד, יג ואילך. מרז”ל (יבמות נו, א) קהל
 גויים לא איקרי קהל. ועוד. וראה בהמצויין לקמן הערה 67.
 30 סוטה מא, א (במשנה). הובא ברש”י פרשתנו שם,
 יא. רמב”ם הל’ חגיגה פ”ג ה”ג.

ואף להדיעה דגם גדול שבדור קורא (מנ”ח מצוה תריב.
 ובאזהרות הרס”ג דיבור לא תשא: רב מהיר כו”*) – הרי זה
 אם לא הו’ מלך (מנ”ח שם). ובביאור הר”פ פערלא
 לסהמ”צ רס”ג (מ”ע טז. פרשה יו”ד) האריך, דקריאת
 המלך בהקהל היא (מצוה בפ”ע והיא) מצות המלך, עיי”ש.
 וראה לקמן (ע’ 350, 394 ואילך), ד”ל שכללות מצות
 הקהל היא דין על המלך. ואכ”מ.

31 ראה רמב”ם ריש הל’ ממרים. תדבאר פ”א. ועוד.
 32 ראה עוד ביאור – לקו”ש ח”ט ס”ע 445 ואילך.
 33 ראה המשך תער”ב ח”ב פ’ שסג. ובכ”מ.
 34 ראה הל’ ת”ת לאדה”ז פ”ב סי”ב.
 35 ומה שארז”ל (חגיגה שם. פרש”י פרשתנו שם, (ב)
 דאנשים באים ללמוד וכו’ – ראה לקמן בפנים סעיף ח’.
 36 ראה רמב”ם (חגיגה שם ה”ז): וגרים שאינן מכירין
 חייבין להכין לבם ולהקשיב אונם לשמוע כו’ אפילו חכמים
 גדולים כו’ חייבין לשמוע בכיונה גדולה יתרה. ומי שאינו
 יכול לשמוע מכיון לבו לקריאה כו’.

(* ובדב”ג פרשתנו התועלת ה”ז: המלך או הכה”ג או
 הנשיא כו’ עיי”ש.

באופן שווה), ולפיכך, ויראה עצמו כאילו עתה
 נצטווה בה ומפי הגבורה שומעה”.
 ענין זה של התורה שייך דוקא למלך, אשר
 כניעת העם כלפיו איננה לפי השכל וההבנה,
 אלא שנצטו מציאותם וכל אשר להם שייך
 למלך³⁸, ולכן הוא מאחד אותם למציאות אחת,
 הוא „לב כל קהל ישראל”³⁹.

מסיבה זו המלך הוא הקורא בתורה – הוא
 מחדיר בישראל את הענין שבתורה הנעלה
 מהבנה והשגה⁴⁰ אצל כל קהל ישראל.

גם המצוה השניה שבפרשת וילך⁴¹ איננה
 בענין לימוד התורה⁴², אלא – כתיבת ספר
 תורה, המדגישה את הקשר שבין ישראל
 לתורה, הוזהר אצל כולם⁴³ (בדומה לאמור
 לעיל על קריאת התורה בהקהל).

ה. ברה”ה – ענין המלכות במקור, ביום-כיפור – המלכות למטה

ההבדל שבין נצבים לוילך בענין תוכנם
 הכללי, אחדות ישראל, יובן לפי ההבדל שבין
 ראש השנה ליום כיפור בענין „תמליכוני
 עליכם”: כאמור, ראש השנה ויום כיפור הם
 המשכיות אחת – ענין ה„תמליכוני עליכם” של
 ראש השנה מתבצע במשך עשרת ימי תשובה
 עד להשלמתו ביום כיפור, ולכן אומרים
 „המלך הקדוש” בכל עשרת ימי תשובה⁴⁴. אך
 ההבדל ביניהם הוא:

בראש השנה מתהווה ענין „תמליכוני
 עליכם” בשורשו ובמקורו הראשון – או

38 ראה בארוכה לקו”ש [המתורגם] ח”ד ע’ 32. ח”ח
 [המתורגם] ע’ 25. ועוד.

39 רמב”ם הל’ מלכים פ”ג ה”ז. וראה שו”ת הרשב”א
 ח”א סקמ”ח. פרש”י חוקת כא. כא. ולהעיר מאנה”ק ר”ט
 כט. וראה לעיל ע’ 177 ואילך.

40 ראה רמב”ם הל’ חגיגה שם: שהמלך שליח הוא
 להשמיע דברי האל. וראה סהמ”צ להצ”צ (מצות מינוי
 41 פרשתנו שם, יט. סהמ”צ להרמב”ם מ”ע יח. חינוך
 מצוה תריג.

42 ראה בארוכה שאג”א סי’ להילו.

43 ובשאג”א שם שקו”ט דגם נשים מחוייבות בוה. וגם
 לפי דעת החינוך וכו’ (וראה ל’ הרמב”ם הל’ ס”ת רפ”ז
 ובסהמ”צ שלו, ובשו”ע חו”ד רס”ע. ועוד) שפטורות –
 ה”ז לפי שאינן בכתובה (ראה מנ”ח שם).

44 לקו”ת נצבים נא, ב ואילך. ובכ”מ. מפע”ח שער
 ר”ה פ”א”ג.

„ה’תנש”א), וואָס אידן האָבן איר אָנגערופן (און מפיץ געוועזן) מיטן ר”ת
 „אראנו נפלאות”.

(משיחת יום ד’ פ’ ברכה, ז’ תשרי תנש”א)

ויה”ר – והוא העיקר – שכאו”א מאתנו יהי” „שליח” לבשר לעצמו,
 לבני ביתו ולכל היהודים בסביבתו, כי „הנה זה בא”¹, „הנה אלוקינו זה
 גו’ זה ה’ קוינו לו”² (ב”פ זה”³), והנה דוד מלכא משיחא, וכי אליהו הנביא
 כבר יום קודם הו’ בטבריא⁴ ובישר אודות ביאת משיח צדקנו.

ויש לומר, דכיון שמשיח יכול לבוא בכל יום, „אחכה לו בכל יום
 שיבוא”⁵, ואלהו הנביא צריך לבשר יום קודם על ביאת המשיח – מגיע
 אליהו הנביא לטבריא בפועל ממש כל יום ומבשר על ביאת המשיח
 (במיוחד) לאלו שעומדים במעמד ומצב ד„אחכה לו בכל יום שיבוא”
 – גם לאלו שאין אומרים זאת בדיבור (כמנהג חב”ד)⁶, אלא חושבים
 ע”ז, ובפרט כאשר אומרים במזמור תהלים הידוע⁷ „מצאתי דוד עבדי
 בשמן קדשי משחתי”.

... ובזה ניתוסף הדגשה מיוחדת בשנה זו – הן מצד המזמור תהלים
 שבו אומרים „מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי”, והן מצד השלימות
 דארבעים שנה שאז כבר „נתן ה’ לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים
 לשמוע”⁸, ובפרט לאחרי שכבר נכנסנו (ושבעה ימים) בשנת הנ”א
 (ה’תנש”א), שנקראה (והופצה) ע”י בני ישראל בר”ת „אראנו נפלאות”.

הוספה בשורת הגאולה

ג.

ויה"ר והוא העיקר – אַז יעדערער פון אונז זאָל ווערן אַ "שליח" אויף אַנזאָגן זיך, זיינע בני בית און אַלע אידן אַרום אים, אַז "הנה זה בא"¹, "הנה אלקינו זה גו' זה ה' קוינו לו"² ("פ זה³), והנה דוד מלכא משיחא, און אַז אליהו הנביא איז שוין מיט אַ טאָג פריער געווען אין טבריא⁴ און האָט אַנגעזאָגט וועגן ביאת משיח צדקנו.

ישי לומר, אַז וויבאַלד משיח קען קומען יעדער טאָג, "אחכה לו בכל יום שיבוא"⁵, און אליהו הנביא דאַרף אַנזאָגן אַ טאָג פריער אויף ביאת המשיח – קומט אליהו הנביא אין טבריא בפועל ממש יעדער טאָג און זאָגט אַן אויף ביאת המשיח (במיוחד) צו די וואָס שטייען אין אַ מעמד ומצב פון "אחכה לו בכל יום שיבוא" – אויך די וואָס זאָגן דאָס ניט בדיבור (כמנהג חב"ד)⁶, נאָר מ'טראַכט וועגן דעם, ובפרט ווען מ'זאָגט אין דעם באַוואוסטן קאַפיטל תהלים⁷ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

... און אין דערויף קומט צו אַ ספּעציעלע הדגשה היינטיקן יאָר – סיי מצד דעם קאַפיטל תהלים אין וועלכן מ'זאָגט "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", און סיי מצד די שלימות פון ארבעים שנה וואָס דעמולט איז שוין "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ובפרט נאָך דעם וואָס מ'איז שוין אַריין (ושבעה ימים) אין שנת ה"א

- 1) ל' הכתוב – ש"ש ב, ח.
- 2) ישעי' כה, ט. וראה תענית בסופה.
- 3) שמו"ר ספכ"ג.
- 4) ראה עירובין מג, ב: "אתא אליהו מאתמול . . . לבית דין הגדול", ובי"ד הגדול "בטבריא עתידין לחזור תחילה" (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"ד).
- 5) עיקר הי"ב מ"ג עיקרים.
- 6) ראה לקו"ש ח"ט ע' 282 ואילך.
- 7) פט, כא.
- 8) תבוא כט, ג.

לקוטי

וילך

שיחות

של האחדות הפשוטה שלמעלה, שהיא נותנת את הכח ואת היכולת להפיכת רשות הרבים לרשות היחיד, ליחידו של עולם⁴⁸.

ו. ההבדל בין ר"ה לבין יום כיפור בענין התשובה

הבדל זה שבאחדות ישראל בין ראש השנה ליום הכיפורים משתקף בהבדל שביניהם בענין התשובה:

בראש השנה אין אומרים וידיים⁴⁹ וכדומה, בתפילות של ראש השנה אין מזכירים (על-ידי וידי⁴⁹) חטאים, ואפילו לא סליחה וכפרה. ואילו יום כיפור הוא, "יום הסליחה וכפרה"⁵⁰ ואומרים וידי⁵¹ וכדומה. את הסיבה להבדל זה ניתן להסביר כך⁵²:

עבודת ראש השנה היא ההתעוררות מצד עצם הנשמה, בשורשה ב"עצמות" ה', מעל לשורש התורה והמצוות, ומצד דרגה זאת אין כלל מקום לחטאים. לפיכך אין מדברים או על סליחה וכפרה, ואף לא על ההתעלות שב"ודונות נעשו לו כזכויות" – אז מתבטאת הבחירה הפשוטה של עצמות ה' בנשמות ישראל, שממנה מתעורר התענוג של ה' ורצונו ל"תמליכוני עליכם"⁵³.

ואילו ביום הכיפורים מתגלה שורש הנשמה ועצמיותה למטה, במקום שקיימת מציאות של חטאים, ושם "עיצומו של יום הכיפורים מכפר"⁵⁴, על-ידי שמתגלה ביום כיפור התאחדותה של עצם הנשמה עם אלקות, נוצרת הכפרה והסליחה על חטאים.

זה מסביר מדוע דוקא ב"ליל יום הכיפורים

מעוררים את התענוג ואת רצונו של עצמותו יתברך במלוכה, ובעשרת ימי תשובה מתהווה ענין "ספירת" המלכות עד ליום הכיפורים, כאשר בנין המלכות מושלם, וענין "תמליכוני עליכם" מאיר בגילוי למטה⁴⁵.

הענין של "תמליכוני עליכם" מתבצע "בהתאסף ראשי עם", על-ידי אחדות ישראל. מובן אפוא, שההבדל שבין ראש השנה ליום הכיפורים בקשר לאחדות ישראל הוא בהתאם להבדל ביניהם בקשר ל"תמליכוני עליכם":

בראש השנה אחדות ישראל היא בעיקר למעלה – בשורש ובמקור, ביום כיפור מתגלה אחדות זו למטה.

וזהו היתרון העצום של יום כיפור על ראש השנה:

אחדות נשמות ישראל בשורשן ומקורן איננה חידוש והתהוות חדשה, שהרי שם אין מלכתחילה מקום להפרדות ולהבדלי דרגות, כעיקול "שאין לו בחינת ראש וסוף"⁴⁶,

אך האחדות האמיתית היא כאשר יוצרים אחדות מדברים נפרדים⁴⁷, שיש ביניהם הבדלי דרגות, ודוקא אחדות זאת מבטאת את אמיתתה

45) אין זה סתירה להמבואר בכ"מ שביוה"כ הוא עליות המלכות עד עתיק (והירידה וגילוי הוא ליום הגנו, בחגה"ס) – כי גם ביוה"כ ישנו הגילוי למטה (אלא – בשלילה, עינים ושבתון, כדלקמן בפנים ס"ו).

46) לקו"ת ד"ה אתם נצבים פ"א.

47) ערמשנ"ת בלקו"ש [המתורגם] ח"ד (ע' 120 ואילך) החילוק בין "לאחדים", "כאחד" שבלקו"ת שם.

בלקו"ש שם (ע' 141 ובהערות שם) שווה העילוי שבאחדות דחגה"ס על האחדות דר"ה ויוה"כ – כי בחגה"ס נרגש החילוקי דרגות דבני"י (בהד' מינים – ויק"ד פ"ל, יב) ועושיין מהן, אגודה אחת (ויק"ד שם). וראה לקמן בהערה 57. וי"ל שהחילוק בין יוה"כ וסוכות הוא: האחדות דחגה"ס אינה בעצם מציאות של בני"י, ולכן נשאר כ"א סוג בפ"ע (כמשנ"ת בלקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 241 ואילך ובהערה 50 שם. וראה לקמן ע' 380, 386); משא"כ ביוה"כ מאיר אמיתית אחדות הפשוטה דלמעלה, שמצד אחדות זו גם הריבוי פרטים גופא נעשה רשות היחיד ליחידו של עולם (וראה המצויין בהערה הבאה). ומטעם זה גופא נרגש ביוה"כ ענין האחדות יותר מהחילוקי דרגות.

וי"ל שהוא ע"ד האחדות דשמח"ת (סוף כל המועדות – ראה ר"ן (לר"י) מגילה לא, א), שהוא מצד בחי' מקיף בעצם (כמשנ"ת בלקו"ש שם ע' 242 ואילך). ולהעיר, ש"ש שרש ענין הסוכות עם יו"כ א' הוא אלא שזה בעליל' וזה ברידה" (סודו ש' הסוכות רס, סע"ב) – הרי יוה"כ הוא גמר העלי' דר"ה, ושמח"ת גמר הירידה דחגה"ס.

48) ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 164 ואילך (בנוגע האחדות של בני"י. וראה שם לפני' ע' 163 ואילך) כפי' "גדול ה'... בעיר אלקנו".

49) שו"ע אדה"ז או"ח תקפ"ד ס"ב.

50) לשון אדה"ז שו"ע או"ח ר"ס תרו. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.

51) רמב"ם שם. טושו"ע ושו"ע אדה"ז סתר"ו.

52) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 345 באו"א.

53) ראה המשך ר"ה תש"ג פ"ט ופי"ד. ובארכה – לקו"ש ח"ד שיחה לר"ה. לעיל ע' 175. לקמן ע' 378.

54) רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג"ד. וראה בארכה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 130 (ובהערה 3) – שגם לרבנן עיצומו של יום מכפר, אלא שזה גופא מתגלה ע"י התשובה, עיי"ש.

נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים⁵⁵:

בראש השנה אפשר להתעלות מעל למקום שיש לו קשר ל„עבריינים“ ועבירות, אך אז אי־אפשר להתפלל עמם, כלומר – להתחבר ולהתאחד עם מציאות של „עבריינים“ כאן למטה.

רק ביום כיפור מגיעים לאופן האמיתי של „ויעשו“⁵⁶ כולם אגודה אחת – שאפילו יהודים המוגדרים בינתיים כ„עבריינים“ מתאחדים עם כל ישראל, ומתפללים עמם „באגודה“⁵⁷ אחת.⁵⁸

ז. דוקא ביום כיפור, מתבטאת האחדות גם בעניני הגוף

ביום הכיפורים נוצרת האחדות בישראל למטה. לפיכך היא מתבטאת בנוסף לעניני הנשמה, גם בעניני הגוף:

בחמשת העינויים של יום כיפור אין הבדל

(55) שו"ע אדה"ז שם ר"ס תריט. מטושטש שם. (56) נוסח תפלת של ר"ה ויום הכפורים.

(57) לשון אדה"ז שם. ע"פ מנחות כו, א (וראה דעת אביי כריתות ו, ב). בחיי לתשא ל, לד (הובא בקיצור לשון בפרישה לטור שם. אלו' זוטא שם). ועיי"ש שהוא דוגמת זה שה' מיגים דסוכות (גם ש, אין עושין פירות" (הערבה) צ"ל „באגודה אחת“ (וראה לעיל הערה 47). וראה רש"י דלעיל הערה 25.

(58) ע"פ המבואר בפנים י"ל בדא"פ (בפנימיות הענינים) הטעם שאומרים „על דעת כו" רק ביוה"כ ולא בשאר תעניות צבור – אף שמקור הדין הוא מחז"ל (כריתות שם) „כל תענית* שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית כו" (טור ושו"ע אדה"ז שם).

– כי דוקא ביוה"כ מתגלה אחדות של כל ישראל. ומרומז בהטעם (כריתות שם. הובא בטור ושו"ע אדה"ז שם) „חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני הקטורת“ – כי קטורת היא העבודה העיקרית דיוה"כ, וצ"ל „דקה מן הדקה“ (יומא מה, א. כריתות שם). הרומז לבחי' „דקה מן הדקה“ שבנשמה, עצם הנשמה, שמצד בחי' זו נעשה האחדות של כל ישראל והם מתכפרים [ויזמתק עפ"ז מה שהביא בטור מחז"ל דכריתות דוקא, ולא דמנחות שם (שנלמד זה מלולב, כנ"ל הערה הקודמת)].

(* ולהעיר מהשינוי במנחות שם, בהרצאה (וברש"י: כשתן מתענין כו'): בפרש"י (ובחיי) תשא שם, תעניתינו ותפלותינו" (ובכש"ט טעמ'ו: בגמרא כל תפלה כו'. וראה חזא"ג מהר"ל כריתות שם, בבחי' שם, כל אגודה שאין בה כו' וביב"ש אמוד (כג. מ): ישראל לא ישרבו לארצם. ואכ"מ).

נשמתם למעלה, אלא הוא יורד ומשפיע למטה וגורם לתמימות ושלימות בכוחותיהם הגלויים, בכל איבריהם וגידיהם⁶⁹.

ט. ההוראה למעשה: הגברת אהבת ישראל

ההוראה המעשית הנלמדת מכל האמור היא: עשרת ימי תשובה הם זמן „מוכשר“ לתוספת והגברת אהבת ישראל, כאשר הענין של „בהתאסף ראשי עם“ איננו מושלם, אחדות ישראל פגומה, הרי בכל מצב שהוא, אין זה פגם רק ביחיד כפרת, אלא בענין הכללי של „תמליכוני עליכם“ – על כלל ישראל כולו.

וכיון שיש להתכוון ליום כיפור, אין להסתפק באהבה לכל יהודי המתבטאת בהתעלמות מן הרע שבזולת – הסתכלות רק על הטוב שבו ולכן מתעוררת האהבה אליו והרצון להתאחד עמו – אלא גם כאשר רואים את הרע שבאחר, בכל זאת מגלים אהבה כלפיו, ללא חישובים רבים, ואהבה זו מתבטאת בהתעסקות רבה והשתדלות מיוחדת במירב המאמצים לסייע לזולת בביטול הרע שבו⁷⁰.

על־ידי פעילות ב„מבצע אהבת ישראל“⁷¹ בימים אלו, נזכה ל„תמליכוני עליכם“ בגלוי, לחתימה וגמר חתימה טובה ביום הכיפורים. לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה.

(משיחות ש"פ וילך תשל"ב)

(69) ראה לקו"ת נצבים (מה, ג) בפ', תמים תהי' עם ה"א".

(70) ראה תניא פל"ב: למשכן בחבלי עבותו' אהבה וכולי האי ואולי יוכל לקרנן לתורה ועבודת ה'.

(71) ראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל (קה"ת. תשל"ו).

(„וידבר“) לכל ישראל, בדרגתם שלהם, אך לכולם היתה זו אותה הליכה, ל„כל ישראל“ באופן זהה, כי זהו האיחוד של עצם הנשמה למעלה עם הנשמה למטה.

כך גם בענין הקהל: מצד אחד אומרים חז"ל⁶⁴ ש„אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף .. ליתן שכר למביאיהן“. דבר זה מצביע על כך שהאחדות שב„קהל“ מאפשרת הבדלי דרגות (שלא כאחדות של ראש השנה, כדלעיל). מצד שני, דוקא בסוג האחדות של „קהל“, שיש בו הבדלי דרגות, דוקא אז „המלך עומד... וקורא“⁶⁵ – קריאת התורה על־ידי המלך, המקיפה את כל ישראל באופן שווה⁶⁶ (כמוסבר לעיל בסעיף ד'): במעמד זה קוראים ומגלים את האחדות הפשוטה של כל ישראל, „קהל“, בתוך יחד עם הבדלי הדרגות⁶⁷.

ובסוף הפרשה נאמר „וידבר משה באזני כל קהל ישראל... עד תומם“. פירוש הפסוק בפנימיותו הוא, שב„עד תומם“ הכוונה היא לתמימות ולשלימות⁶⁸ של ישראל! דיבורו של משה „באזני כל קהל ישראל“ איננו רק לעצם

(64) נסמן לעיל הערה 35.

(65) ע"ד המבואר בהמשך תערי"ב ח"ב פ' סדר – שעי" כל אופני לימוד התורה נמשך עצמות א"ס, עיי"ש. ולהעיר מלשון הרמב"ם שנתקן לעיל הערות 36, 40.

(66) ובוז הוא העילוי באחדות של הקהל על האחדות של שמחת בית השואבה בכלל, ד, כל העם .. כולן באין לראות ולשמוע" (רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד) – כי בשמחת ביה"ש ישנם חילוקים בהשמחה בין „כל העם“ ו„בגדולי חכמי ישראל“ כו' ש, הם שהיו מרקדין כו' ומשוחזין" כו' (רמב"ם שם); משא"כ בהקהל שקריאת התורה שעי" המלך מאחד כל ישראל באופן שוה.

(67) להעיר מהשקו"ש (צפע"ג כללים ע' צבור, וש"נ. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 123 ואילך) אם בצבור יש מציאות של פרטים. ולהעיר מצפע"ג עה"ת (הפטורת ואתחנן ע' לא): ואי"ה לעיל הי' שני המעלות. (68) ע"ד פי' חז"ג (קסג, ב) ע"ה"פ במדבר הוה יתמו.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד